

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 149-1879)

Originalt emne

Kirkelige Forhold

Kirkelige Forhold/Kirkelige Forhold i Almindelighed

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 7. august 1879](#)
- 2) [Byrådsmødet den 15. januar 1880](#)
- 3) [Byrådsmødet den 20. august 1885](#)
- 4) [Byrådsmødet den 19. november 1885](#)
- 5) [Byrådsmødet den 26. november 1885](#)
- 6) [Byrådsmødet den 6. maj 1886](#)
- 7) [Byrådsmødet den 24. juni 1886](#)
- 8) [Byrådsmødet den 18. november 1886](#)
- 9) [Byrådsmødet den 9. december 1886](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 7. august 1879 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 149-1879)

Fra Stiftsprovst Sørensen, Præsterne Bohn, Seidelin og Zartmann, Alterdegnene Madsen og Kloster samt Organist Jung ved Domkirken var modtaget et, den 21. f. M. dateret Andragende, hvori Underskrivelserne anholde om, at det dem, som Præster og Kirkebetjente, tilkommende Højtidsoffer af Menighederne, der tildels er blevet den tilsendt og dels er opkrævet efter Paaligningen af Byraadet, maa blive afløst af en aarlig Sum, der

udbetales af Kæmnerkassen; Andragerne forelaa derhos, at Sagen foreløbig overvejes af et af Byraadet nedsat Udvalg i Forening med begge Sognepræsterne og Alterdegn Madsen.

Byraadet nedsatte et Udvalg, bestaaende af Borgmesteren, J. Kjær og A. Langballe, til at forhandle med Andragerne om sagen.

Sagens videre Behandling blev udsat til næste Møde.

Uddrag fra byrådsmødet den 15. januar 1880 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 149-1879)

Det i Mødet den 7de Avgust f. A., til at føre Forhandlinger med vedkommende Sognepræster og Kirkebetjente om Højtidsafrets Afløsning nedsatte Udvalg aflagde mundtlig Beretning om Sagens hidtidige Gang og henstillede til Byraadets Afgjørelse, om der efter denne for Tiden vilde være Anledning til at foretage videre. Byraadet anmodede Udvalget om at lade Sagen bero, indtil Forhandlingerne om Oprettelsen af et 3die Sogn og om Opførelsen af en Kirke paa Frederiksbjerg ere bragte til Ende.

Uddrag fra byrådsmødet den 20. august 1885 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 149-1879)

I anledning af en fra Stiftsprovst Sørensen modtagen skrivelse af 12te d. M., hvori Byraadet anmodes om at gjenoptage de i Aaret 1879 indledede forhandling angaaende afløsning af Højtidsafret. - hvilke forhandlinger foreløbig bleve stillede i bero i Byraadets møde den 15de Januar 1880, indtil sagen angaaende oprettelsen af et tredie Sogn m. v. var bragt ende, -

besluttede man at nedsætte et af Borgmesteren, C. Kjer, I. Kjær, Mørk og A. Langballe bestaaende udvalg til paa ny at træde i forbindelse med samtlige offer-berettigede embeds- og bestillings-mænd og derefter fremkomme med indstilling om sagens ordning (Se mødet den 19de Novbr.)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 149-1879)

Fra det i Mødet den 20de August nedsatte Udvalg forelaa en af samme under 16de d. M. med samtlige offerberettigede Embeds- og Bestillingsmænd her i Byen afsluttet Oveenskomst om Afløsning af Højtidsofret, hvilken Overenskomst Udvalget indstillede til Byraadets Sanktion.

Efter at Sagen foreløbig var forhandlet vedtog man at udsætte den i 8 Dage og imidlertid at henlægge samtlige til den hørende Papirer i Skabet til nærmere Eftersyn af Medlemmerne.

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 149-1879)

Efter at Byraadet for sit Vedkommende havde antaget den af vedkommende Udvalg med de dertil berettigede Embeds- og Bestillingsmænd afsluttede og i forrige Møde fremlagte Overenskomst angaaende Højtidsofrets Afløsning, besluttede man igjennem Biskoppen at indhente samme Godkjendelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 149-1879)

Gjennem Stiftprovsten var der modtaget Kommunikation af en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet af 12te d. M. til Biskoppen over Aarhus Stift, hvori Ministeriet meddeler, at det ikke har noget at erindre imod, at Højtidsofferet her i Byen afløses mod et aarligt Vederlag til de offerberettigede Embeds og Bestillingsmænd, saaledes som det er bestemt i den af Byraadet i Mødet den 26de Novbr. 1885 tiltraadte Overenskomst, men at det ikke kan billige, at Vederlaget tilvejebringes ved en særlig

Ligning paa de til Offerydelse forpligtede Personer, hvorimod det til Sagens Ordning vil være nødvendigt, at forslaget ordnes derhen, at Afløsningsvederlaget afholdes af Kæmnerkassen og inddrages under den almindelige kommunale Ligning efter Formue og Lejlighed, hvorved dog maa iagttages, at der ikke paalægges de ikke til Folkekirken hørende Skatteydere eller de offerberettigede selv et større Skattebidrag end der, hvis Offeret ikke var afløst, vilde kunne paalægges dem.

Byraadet besluttede i Anledning heraf at indhente Betænkning fra det tidligere i Sagen nedsatte Udvalg. (Se Mødet den 24de Juni.)

Uddrag fra byrådsmødet den 24. juni 1886 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 149-1879)

Fra Udvalget for Højtidsofrets Afløsning forelaa Betænkning over den i Mødet den 6te f. M. fremlagte Kommunikation af en Skrivelssse fra Ministeriet fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 12te April f. A. Betænkningen er saalydende:

"Ved at tilbagesende vedlagte Sag angaaende Afløsning af Højtidsofferet her i Byen, der af Byraadet har været tilstillet Udvalget til Erklærng, skulle vi tillade os at bemærke følgende:

Kirke- og Undervisningsministeriet har i sin Skrivelse til Biskoppen af 12te April d. A. bemærket, at det ikke har kunnet billige, at det til Dækning af Offerafløsningsvederlaget fornødne Beløb tilvejebringes ved en særlig Ligning paa de til Offerydelse forpligtede Personer, men fundet det nødvendigt, at Afløsningsvederlaget afholdes af Kæmnerkassen og inddrages under den almindelige kommunale Ligning, dog at det iagttages, at der ikke paalægges de ikke til Folkekirken hørende Skatteydere eller de offerberettigede selv et større Skattebidrag end der, hvis Offeret ikke var afløst, vilde kunde paalægges dem.

I denne Anledning skulle vi henlede Opmærksomheden paa, at naar den omhandlede Afløsningssum ikke skal tilsvares af alle Kommunens Beboere, kan det ikke undgaas, at en særlig Beregning fremkommer med Hensyn til Vederlagets Fordeling paa Beboere, men det bliver i saa Henseende i det væsentlige det samme, om der til de offerpligtiges almindelige Ligningsskat lægges et vist Antal Øre pr. 100 Kr. Skatteindtægt, eller om der fra de offerfritagnes Ligningsskat fradrages det tilsvarende Antal Øre.

Saaledes som Forholdet er foreslaaet ordnet i den mellem Byraadet og de offerberettigede indgaaede Overenskomst var det paataenkt, at der med Hensyn til Offer afløsningsvederlaget skulde følges den samme Fremgangsmaade som med Hensyn til Paaligningen til Kirkerne. Som Byraadet bekendt, er denne Paaligning i de aarlige Overslag over Kjøbstadens Indtægter og Udgifter opførte paa en særlig Konto, og under den er indbefattet dels Beløb, der medgaa til Kirkernes Vedligeholdelse osv. dels Lønning til Organisterne. Det dertil fornødne Beløb lignes med et vist Antal Øre pr. 100 Kr. Skatteindtægt og beregnes efter samtlige Skatteyderes Indtægt, men Bidraget opkræves ikke hos dem, der ikke ere pligtige til at yde Bidrag til Folkekirken eller Skolen, og kun den Indtægt, der virkelig indkommer, udbetales i ommeldte Øjemed. Posten er saaledes i Virkeligheden kun en Versurpost, og den samme Karakter har det været Hensigten at det her omhandlede Afløsningsvederlag for Højtidsofferet, hvorimod det ikke har været Hensigten at skabe en ny Udgift for Kæmnerkassen. Dette vilde imidlertid blive Følgen af det af Ministeriet stillede Forlangende om, at Vederlagssummen skal afholdes af Kæmnerkassen.

Udvalget skjønner ikke rettere, end at det i flere Henseender er magtpaaliggende, at den af Byraadet og de offerberettigede vedtagne Ordning om Afløsningen i det væsentlige bibeholdes.

Det fremhæves særlig i saa Henseende, at den af Ministeriet foreslaaede Inddragning af Afløsningssummen under den almindelige kommunale Ligning vilde bevirke en Forhøjelse af Skatteprocenten her i Byen, og ligesom dette ikke vilde være uden Skade for Kommunen, saaledes er det formentlig ikke korrekt, at Udgiftsbeløb, der ikke kunne siges at henhøre til de kommunale Fornødenheder, men som berørt i Virkeligheden for Kommunens Regnskabsvæsen bør betragtes som Versurer, dækkes ved den almindelige kommunale Ligning. Det har derfor ogsaa i sin Tid været en Hovedopgave ved Forhandlingerne om Forholdets Ordning at holde Afløsningssummen udenfor den almindelige Ligning. Endvidere vilde det blive en Følge af Forandringen, at det vilde blive Kæmnerkassen og ikke de offerberettigede selv, der vilde komme til at bære de Tab, som maatte opstaa ved offerpligtiges Bortflytning, Død og deslige, men herimod er at bemærke, at den tilsigtede Foranstaltning nærmest er i de offerberettigedes Interesse, og de synes saaledes nærmest til fuldt ud at bære de omtalte tab.

Udvalget er derfor tilbøjelig til at tilraade Byraadet at fastholde den i Overenskomsten

foreslaaede Ordning og hellere at opgive Højtidsofferets Afløsning end at gaa ind paa den af Ministeriet foreslaaede Fremgangsmaade, og kun ganske subsidært skulde vi henlede Opmærksomheden paa, at hvis Byraadet maatte gaa ind paa, at Afløsningssummen afholdes af Kæmnerkassen, burde der i ethvert Fald søges tilvejebragt en Ordning, hvorved de offerberettigede, hvad de jo ogsaa i Overenskomsten ere gaaede ind paa, kom til at bære det Tab, som kunde ventes at opstaa ved Afløsningssummens Indgaaelse. Dette kunde formentlig opnaas paa den Maade, at der ikke udbetales dem den fulde i Overenskomsten nævnte Afløsningssum, men at der i samme sker en Nedsættelse, der svarer til den Afgang i den paalignede Formueskat, der af lignende Grunde opføres i de aarlige Overslag. Denne Afgang udgjør c. 1/30 pCt., og efter dette Forhold burde der i Stedet for 29 Øre pr. 100 Kr. Indkomstskat ikkun udbetales de offerberettigede en Afløsningssum af 28 Øre."

Idet Byraadet tiltraadte Udvalgets Indstilling, bemyndigede man Formanden til at indhente de offerberettigedes Erklæring over samme og, hvis denne slutter sig til Byraadets Standpunkt, derefter at indsende Sagen til Ministeriet.

Da vedkommende offerberettigede senere have erklæret, at de ogsaa for deres Vedkommende fastholdt Ønsket om den indgaaede Overenskomsts Approbation, blev der under 12te Juli tilskrevet Biskoppen over Aarhus Stift saaledes:

"Stiftsprovsten i Aarhus Stift har under 3die Maj d. A., hvori meddeles, at Kirke- og Undervisningsministeriet angaaende den mellem de offerberettigede Præster og Alterdegne her i Byen paa den ene Side og Byraadet paa den anden Side indgaaede Overenskomst om Afløsning af Højtidsofferet har bemærket, at Ministeriet ikke har kunnet billige, at det til Dækning af Afløsningsvederlaget fornødne Beløb tilvejebringes ved en særlig Ligning paa de til Offerydelse forpligtede Personer, men har fundet det nødvendigt, at dette Vederlag afholdes af Kæmnerkassen og inddrages under den almindelige Ligning, dog at det iagttages, at der ikke paalægges de ikke til Folkekirken hørende Skatteydere eller de offerberettigede selv et større Skattebidrag end der, hvis Offeret ikke var afløst, vilde kunne paalægges dem.

I denne Anledning skal jeg tillade mig at meddele, at Byraadet af Hensyn til det i vedlagte Udvalgsbetænkning af 17de f. M. anførte, som Byraadet ganske tiltræder, lægger særdeles megen vægt paa, at naar en Afløsning af Højtidsofferet, som de offerberettigede i høj Grad ønske iværksatte skal finde Sted, det da maa ske paa den i Overenskomsten anførte

Maade, og at Byraadet for sit Vedkommende vil foretrække, at det bestaaende Forhold forbliver uforandret fremfor at faa Afløsningen fremmet paa den af Ministeriet antydede Maade.

Det tilføjes, at ogsaa de offerberettigede Præster og Alterdegne fastholde Ønsket om den indgaaede Overenskomsts Approbation, hvorom henvises til deres medfølgende Erklæring af 8de d. M., udbeder Byraadet sig Deres Højærværdigheds gode Medvirkning til Sagens Ordning paa den herfra attraaede Maade."

(Se Mødet den 23de September.)

Uddrag fra byrådsmødet den 18. november 1886 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 149-1879)

Fra Stiftsprovsten i Aarhus Stiftsprovsti fremlagdes kommunikation af følgende Skrivelse fra Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet af 5te d. M. til Biskoppen over Aarhus Stift indeholdende approbation paa den imellem Byraadet og vedkommende kirkelige Embeds og Bestillingsmænd afsluttede og i Mødet den 23de September nærmere omhandlede Overenskomst angaaende Højtidsofferets Afløsning:

"Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det under 29de f. M. behaget Hans Majestæt allernaadigst at bemyndige det til at approbere den mellem Byraadet i Aarhus kjøbstad og de offerberettigede Præster og Alterdegne sammesteds indgaaede Overenskomst om Afløsning fra 1ste januar 1887 at regne af det de offerberettigede fra ommeldte Kjøbstads Menigheder tilkommende Højtidsoffer mod et fast aarligt Vederlag af 28 Øre for hver 100 Kr. Skatteindtægt efter den i Lov 26de Maj 1868 foretagne Ligning paa Formue og Lejlighed, dog med Fradrag af den Skatteindtægt, der falder paa de ikke til Folkekirken hørende Skatteydere eller de offerberettigede selv, hvilket Vederlag indrages under den almindelige kommunale Ligning paa Formue og Lejlighed, dog at der ikke paalignes de ikke til Folkekirken hørende Skatteydere eller de offerberettigede selv et større Skattebidrag, end der, om offeret ikke var afløst, vilde kunne paalignes dem, og udredes af Kæmnerkassen med en Fjerdedel hvert Fjerdingaar efter Fordeling mellem de 3 Sogne, saaledes at i Domsognet og Frue Sogn Sognepræsten faar 4/9, den residerende Kapellan 3/9 og Alterdegnen 2/9, og i St. Pauls Sogn Sognepræsten

7/9 og Alterdeggen 2/9 af det paa hvert Sogn faldende Beløb.

Ved at meddele Deres Højærværdighed denne allerhøjeste resolution skulde Ministeriet til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse tjenstligt melde, at den mellem Byraadet og de offerberettigede under henholdsvis 23de og 20de September vedtagne Overenskomst, der hoslagt følger tilbage, i Henhold til den Ministeriet meddelte Bemyndigelse herved approberes.

Af denne Overenskomst bedes en bekræftet Afskrift behagelig indsendt hertil."

Toges til Efterretning. (Se Mødet den 9de Decbr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 9. december 1886 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 149-1879)

Til Efterretning toges en fra Amtet under 23de f. M. modtagen Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 18de f. M., hvori bemeldte Ministerium i Henhold til derom fra Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet modtagen Underretning meddeler, at den imellem Byraadet og de offerberettigede indgaaede Overenskomst om Højtidsofferets Afløsning under 29de Oktober sidstl. er bleven stadfæstet ved kgl. Resolution. (Se Mødet den 25de f. M.)

